

Neētiskus deputātus soda. Bet partijas?

Dainis Lemešonoks,
īpaši
«Liesmai»

Atšķirībā no Igaunijas un Lietuvas parlamentiem mūsu Saeimas likumdevējus par ne cienīgu uzvedību un izteikumiem var pārmācīt pat «ar eiro». Liedzot tiesības piedalīties pat sešās parlamenta sēdēs, viņam/ viņai arī atvelk no algas.

Otrdien Jēkabielā tika rīkota «starpautiska konference *Ētika mūsdienu parlamentāriem*». Ceremoniāli garlaicīgs pasākums, kas – tāpat kā Saeimas prezidija locekļu rituālās tikšanās ar ārzemju vēstniekiem – ir efektīvi zēšanai nepakļaujams, bet vajadzīgs parlamentārās darbības instruments.

Par spīti aplūkoto problēmu patiesam svarīgumam, parasti tādas konferences patiešām interesē vien to rīkotājus un runātājus. Šajā gadījumā – Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas priekšsēdētāju Jāni Vucānu (*ZZS/Latvijai un Ventpīlij*)

un Gunāru Kusiņu*, vienu no Saeimas deputātu ētikas kodeksa izstrādātājiem. Šis dokuments jau divdesmit gadus regulē mūsu likumdevēju uzvedību.

No baltās Baltiešu zāles balkona vēroju, kā ielūgtās publikas rindas pamazām kusa – «esam atzīmējušies, kafija padzerta, dzīve sauc ielās». Bastotāju vidū, kā Vucānam nācās sāji secināt, bija arī īpaši lūgtie Moldovas parlamentārieši, kuri šobrīd strādā pie sava kārtības ruļļa un deputātu ētikas kodeksa. Arī pats brīžiem pacīnījies ar snaudu un žāvām šajās nepilnajās trijās stundās. Taču dzirdētā un pamanītā «sausais atlikums» šķiet nosēdētā laika vērts, pat gribas ar to padalīties.

Tāpat – mūsu deputātu ētikas kodekss strādā diezgan labi. (Patriotisku gandarījumu sniedza Lietuvas Seima pārstāves teiktās, ka mūsu finanšu represiju ieviešana kaimiņos būtu viņas sapnis: tur parlamentāriešus drīkst tikai publiski kaunināt.) Vucāns, kolēģu uzvedības «galvenais uzraugs», rēķina, ka līdz šim 14. Saeimā saņemtie pieci iesniegumi par neētisku uzvedību esot parlamentam ierastajās robežās.

Pavisam traki gājis iepriekšējā sasaukumā, kad komisijā iesniegti četri desmiti šādu sūdzību un puse no tām arī tikusi izskatīta. Kā sapratu, Artuss Kaimiņš pratis iedzīvoties piecās. Taču Vucānam ir bažas par brīdi, kad Saeimu pārņems priekšvēlēšanu drudzis. Ja nu deputāti-kandidāti vēlmē par sevi atgādināt sāk tīšām skandalēt?

Tāpat nav īsti zināms, ko darīt tādā varbūtējā brīdī, ja nelīdz pat atvilkšana no algas, politikim esot pārliecībā, ka oktobrī

noārda jebkādas racionālas uzvedības normas. Pat sludina Demokrātu partiju par valsts ienaidniekiem. Citiem varas tīkotājiem – kaut paši nav nekustamo īpašumu magnāti un dzīvo pavisam citās kultūrās – ir milzu kārdinājums atdarināt šo «efektīvo» uzvedību.

Vai mūsu deputātu «trampēšanās» risku varētu novērst ar vēl bargākiem sodiem par viņu ētikas pārkāpumiem? Šie esot par mīksti, konferencē puda RSU profesore, ētikas pētniece

nātāji spētu vismaz ārēji izrādīt koleģiālu cieņu tiem, kuru paustie uzskati un piedāvājumi ir pretēji viņējiem. Nevis sludinātu oponentus par valsts ienaidniekiem vai nevēlamiem. Jo visas «simts gudrās galvas» ir Latvijas tautas vēlētas.

Taču mūsu politisko diskusiju «kultūra» virzās uz pavisam pretējo. Jo Saeimas deputāti «kauc līdzī» savu partiju nostādņēm, kas patlaban ir klaji agresīvas. Neviens no tām vai to apvienībām – premjerpārvaldi ieskaitot – nav īstu darbu, ko uzrādīt vēlēšanās, tāpēc valda tukša «mērīšanās ar morāli», katrai sludinot sevi par vienīgo Latvijai patiesi uzticīgo.

Patlaban rodas iespaids, ka tieši partijas vajadzētu sodīt par neētisku uzvedību. Var taču tām atvilkt no valsts finansējuma. Taču – kas gan būtu vērtētāji un sodītāji? KNAB sargā likumu, nevis morāli. Tāpēc visas cerības uz vēlēšanu taisnīguma izjūtu!

* Bijušais Satversmes tiesas tiesnesis (2014–2024), Saeimas Juridiskā biroja izveidotājs un vadītājs (1993–2014).

Saeimas deputāti «kauc līdzī» savu partiju nostādņēm, kas patlaban ir klaji agresīvas.

iegūtās balsis atsvērs finansiālos zudumus? Tiešām – ja nu kāds sāk pie tribīnes kauties – kā tas redzēts pat «augsti attīstītu» valstu parlamentos? Šis tiešām varētu būt nopietns risks.

Konferencē, protams, šo personu neminēja, taču diemžēl Donalds Tramps politikā – pagaidām sev bez problēmām –

Vija Sīle. Varbūt. Vai Saeima tam izšķirtos? Visticamāk – nē. Tad jānotiek tik briesmīgam skandalam, kas mūsu parlamenta reputāciju vēlēšanu acīs nodzītu «zemāk par grīdu». Tikai tautas dusmu samilzums rada politiku vēlmi ierobežot savas tiesības.

Parlamentārās ētikas ideāls būtu Saeimas debates, kurās ru-

Latvijas Basketbola savienība aicina: «Neesi traips!»

Bērnu un jauniešu sports ir vide, kurā aug personības, taču arvien biežāk to piepilda pārspīlētas emocijas un robežas starp sportisko azartu un neveselīgu agresivitāti kļūst arvien izplūdušākas. Pārmērīgs spiediens un emociju uzliesmojumi no vecāku un treneru puses kļūst par ikdienas realitāti, kas ietekmē ne tikai spēles gaitu, bet arī bērnu pašapziņu, drošības sajūtu un vēlmi turpināt būt aktīviem.

24. aprīlī Rīgā un Valmierā ar U12 un U15 vecuma grupu komandu cīņām sāksies Swedbank Latvijas Jaunatnes basketbola līgā finālturnīru mēnesis, kura laikā emocijas sasniegs kulmināciju. Lai atgādinātu, ka godīga un tīra spēle nav tikai stāsts par

noteikumiem, bet arī par nepieciešamību kontrolēt agresiju tribīnēs, Latvijas Basketbola savienība ar jaunu informatīvo kampaņu «Neesi traips!» aicina līdzjutējus un vecākus saglabāt cieņpilnu uzvedību un kopīgi rūpēties par «tīru» basketbola vidi.

Latvijas Basketbola savienības ģenerālsēdētājs Kaspars Cipruss: «Basketbola noteikumi orientēti uz pretinieku pārspēšanu bumbas pārvaldīšanas tehnikā, taktiskajā gudrībā un metienu precizitātē, nevis kailā fiziskā spēkā un agresivitātē. Protams, basketbols nav iedomājams bez sportiskā azarta un emocijām, bet spēle uzvar tas, kurš spēj tās kontrolēt. To

mācām jaunajiem basketbolistiem, to atgādinām visiem basketbolā iesaistītajiem – arī līdzjutējiem. Mūsu «6. spēlētājs» prot palīdzēt savai komandai uzvarēt, nepārkāpjot basketbola noteikumu burtu un garu!»

Latvijas Basketbola savienības informatīvās kampaņas «Neesi traips!» video sižets balstīts reālās situācijās, kas piedzīvotas bērnu un jauniešu spēlēs. Mērķis ir parādīt šauru līniju starp basketbolā nepieciešamo un pārspīlētu agresiju un kā tas var ietekmēt bērnu – spēlētāju un tiesnešu labsajūtu. Swedbank Latvijas Jaunatnes basketbola līga ir mācību vide, kurā būtiska ir cieņa, drošība un attīstība.

Pārspīlētas agresijas sekas var būt ne tikai izraidīšana no zāles un liegums apmeklēt savu bērnu spēles klātienē – tā var atstāt arī ilgstošu negatīvu iespaidu uz reputāciju. Vērts atcerēties, ka dzīvojam pasaulē, kur mūs gandrīz no katra stūra uzlūko kameras.

Treneri, vecāki, skatītāji! Mēs visi veidojam vidi, kurā aug mūsu jaunā paaudze!

Nekļūsti par traipu, un turēsim basketbolu tīru! Bērnu un jauniešu spēlēs uzvedies, kā atbalstītājam pienākas!

LBS Mārketinga nodaļa

Sakārtotai videi

Elva Jēkabsons

Katram savi pavasara darbi – kāds, tiklīdz izkūst sniegs un zeme mitē mazliet iesilst, metas dārza darbos. Ja nav sagrābtas pērnās lapas, tad sāk ar to. Vēl griež zarus, sarušina dobes un gaida pirmos ziedīņus izlienam no zemes. Ja tā ir lauku sēta, protams, darbu daudz vairāk nekā nelielā pagalmiņā, bet arī tur darbi sākas līdz ar pirmo siltumu. Un, protams, gatavojoties dārza sezonai, tiek sasēti tomāti, gurķi, paprika, ķirbji, kabači, arī melones, arbūzi.

Nāks maijs, kāds pamanīsies jau agros kartupeļus iestādīt. Daudzi ar zālesplāvēju jau ir paspējuši noplaut pirmo zāli. Tas viss nereti prasa ne tikai laiku, bet arī fizisko piepūli. Taču daudzi, kuriem ir savi pagalmi un dārzi, teic, ka tas viņiem sniedz gandarījumu. Ir prieks redzēt pirmos asnus un ziedus, ir prieks parušināties zemi.

Taču pavasara darbi var norisināties arī iekštelpās, zinu, ka daudzi dzīvokļu īpašnieki uz katru sezonu veic lielo dzīvokļa tīrīšanu. Ne tikai notraus putekļus no mēbelēm un mantām, bet arī sakārto dziļākās skapja atvilktnes. Ir pat uzkopšanas principi, ko var ievērot. Piemēram, ja tu kādu lietu neesi lietojis vairāk nekā gadu

vai pat neatceries, kad pēdējo reizi to izmantoji, ir vērts apdomāt, ka šo mantu var kādam atdot vai noziedot. Tā man, piemēram, mājās ir mantu kubi, kuros tiek saliktas visdažādākās lietas, kurām citviet dzīvoklī īsti nav vietas. Vienās brīvdienās ķeros pie to kārtošanas un atklāju, ka tur aizvien stāv salikti dažādi kāzu atribūti. Vasarā būs jau četri gadi, kopš nosvinēju kāzas, un sapratu, ka nav īsti nepieciešamības pie šīm mantām pieturēties, tāpēc kaut ko izmetu, kaut ko atdevu prom. Tāpat arī atradu pumpi, ar ko var piepūst balonus, – ne tik bieži to daru, ne tas ir ērts izmantošanā. Pieķeros arī pie kaķa mantu atvilktnes, un teikšu, kā ir, – vienam kaķim nav vajadzīgas

ap desmit dažāda izmēra un dziļuma bļodiņas, tāpēc arī lielākā daļa no tām tika atdotas. Un, sakārtojot atvilktnes, ko ikdienā varbūt nedaru, mantu kubus un plaktus, bija sajūta, ka dzīves telpa palikusi tīrāka. Un, kā vienmēr smejos, – atbrīvojusies vieta jaunām mantām.

Tāpat arī sakārtoju drēbju skapi, šoreiz to izveidēju diezgan pamatīgi, jo bija lietas, pēc kā roka nesniedzas un ko nemaz nevelku ne ziemā, ne vasarā, ne kādā citā laikā. Tad kāpēc tām stāvēt manā skapī un aizņemt lieku vietu? Tāpat arī svaigāku sajūtu ieņes aizkaru izmazgāšana, jo tie sezonas laikā piekrāj diezgan daudz putekļu. Gribētos jau tos varbūt izmazgāt biežāk, bet īsti

nesanāk laika tam pieķerties. Tāpat var izmazgāt arī dekoratīvo spilvenu pārvalkus, dīvāna, gultas un krēslu pārvalkus, un dzīvoklis kļūst vēl svaigāks! Tas arī pašam liek justies labāk, ja viss tiek izvērtēts, izmazgāts un sakārtots. Protams, nevajag obligāti gaidīt pavasari, lai veiktu lielo tīrīšanu, tomēr man liekas, ka, nomainoties sezonai, ir lielisks laiks to darīt.

Pie reizes varu atgādināt, ka 25. aprīlī norisinās Lielā talka, kad var iesaistīties apkārtējās vides kārtošanā un uzlabošanā, ja ir vēlme. Kā šodien atceros, ka pamatskolas laikā paši rīkojām savu talku, lai sakoptu kādas vietas ciemā, un kā visi skolas autobusā braucām ar grābekļiem rokās.